

Mesto kraljev z znamenitim gradom in harmonijo

Krakov z okolico se uvršča med najbolj priljubljene turistične kraje, tudi zato, ker je iz Slovenije oddaljen samo dobrih sedem ur vožnje. Mesto kraljev z znamenitim gradom se ponaša z neoklasicistično, renesančno, baročno in secesijsko arhitekturo v presenetljivi harmoniji.

Ne preseneča, da je Krakov eno prvih mest, ki so bila vpisana na Unescov seznam najpomembnejše kulturne dediščine. Osrednji kraj za srečanja v Krakovu je trg Rynek Główny, obkrožen s kavarjami, pubi, restavracijami in zgodovinskimi stavbami. Od 13. stoletja predstavlja srce mesta. S svojimi 40.000 kvadratnimi metri površine je ta enormni prostor največji srednjeveški mestni trg v Evropi ter središče javnih, kulturnih in trgovskih dejavnosti v mestu. Osrednji objekt na trgu je najstarejša veleblagovnica v Evropi – pokrita tržnica Sukiennice, kjer lahko kupite skoraj vse, med drugim tudi izdelke iz jantarja, značilne za Poljsko.

Na vzpetini nad mestom, le nekaj sto metrov od glavnega trga, stoji grad Wawel, zgrajen v 10. in 11. stoletju. Kraljevi dvorec s katedralo dominira nad mestom. Z njega je prekrasen razgled na mesto in reko Vislo, ki se vije ob vznožju hriba. Do 17. stoletja je bil Krakov prestolnica Poljske in kraljevo mesto, Wawel pa rezidenca, mesto kronanja in zadnjega počitka poljskih kraljev. Njihovi sarkofagi in spominske kapele so na ogled v kraljevi katedrali, ki je bi-

Krakov je eno prvih mest, vpisanih na Unescov seznam kulturne dediščine. Shutterstock

la zgrajena v romanskem slogu, v prepletu zgodovine pa je doživela več prezidav. Poleg kraljev so v narodnem panteonu tudi grobnice narodnih herojev in pesnikov. Na Wawel se lahko odpravite iskat tudi slovenske sledi, kot vas vabi zgodovinarica dr. Maja Lukanc. Če pa boste v Krakovu v času cerkvenih ali državnih praznikov, teh priložnosti je 20 na leto, boste lahko slišali najbolj znani, najstarejši in največji zvon, imenovan Sigismundov zvon, ki je bil ulit in predan namenu leta 1520.

Krakov vabi s številnimi čudovitimi cerkvami, umetniškimi in kulturnimi spomeniki, arhitekturnimi presežki in bogatim kulturnim življenjem. Tudi v okolici Krakova vam ne bo nikoli dolgčas, saj se lahko odpravite na ogled drugih Unescovih znamenitosti – rudnika soli Wieliczka, koncentracijskega

taborišča Auschwitz ali po poti lese-nih cerkva. Kar 14 od 28 poljskih spomenikov, uvrščenih na Unescov seznam svetovne dediščine, stoji v Malopolski regiji s prestolnico v znamenitem Krakovu.

Tudi tukaj lahko najdete slovenske sledi, ki jih je pustila burna evropska zgodovina. Med prvo svetovno vojno so bili slovenski vojaki v okviru avstro-ogrske vojske denimo napoteni na vzhodno fronto v Galicijo. Največ jih je padlo v prvih mesecih vojne blizu mest Gorlice in Tarnów. Če boste v bližini Krakova, nikakor ne smete zamuditi nore zabave adrenalinskih voženj v šestih tematskih conah zabaviščnega parka Energylandia. Ponaša se s slovitim Hyperionom – največjim toboganom v Evropi, dolgim kar 77 metrov! ✕ **bpp**

MUZEJ JAGIELONSKKE UNIVERZE

Po sledeh Ane Celjske

Ob sprehodu po starodavnih hodnikih muzeja Jagielonske univerze v Krakovu pritegne pozornost najstarejše rektorsko žezlo omenjene univerze. Z njega se blešči deset grbov in na enem od njih najdemo jasno odtisnjene celjske zvezde.

Maja Lukanc*

Celjski grb se je na rektorskem žezlu znašel po zaslugi Ane Celjske (*ok. 1380–1388; † 1416), prve kraljice iz rodbine grofov Celjskih, ki se je na poljski prestol povzpela leta 1402 s poroko s poljskim kraljem in litovskim velikim knezom Vladislavom II. Jagielom. Ana Celjska je kot kraljica največ svojega časa preživela v Krakovu, kjer se je kratkočasila v družbi povabljenih gostov, prisostvovala dvornim slovesnostim in se posvečala dobrotelnim verskim fundacijam. Zvezde celjskega grba lahko najdemo tudi na krstilniku v cerkvi sv. Štefana v Krakovu, medtem ko moramo druge Anine sledi iskati nekoliko širše. Dva ohranjena celjska grba sta na Velikopoljskem, najlepši primerek pa na vzhodu države, v mestu Sandomierz. Gre za kraje, ki jih je Ana Celjska obiskovala, saj je svojega moža redno spremljala na kraljevih obhodih.

Najpogosteje je potovala po Malopolskem, skoraj vsako leto pa se je podala tudi na eno daljšo pot, po navadi na območje današnje zahodne Ukrajine. Eno Aninih najzanimivejših poti je vsekakor predstavljal obisk Litve pozimi 1413/14, kjer je bila priča pokristjanjevanju tamkajšnjega poganškega prebivalstva. Potovanje po Litvi je kraljevi par izkoristil tudi za predstavitev svoje petletne hčere Jadvice, ki je bila le nekaj mesecev prej proglašena za prestolonaslednico. Kraljič-

na je umrla, še preden bi lahko zasedla poljski prestol, leta 1431 so jo položili v Vavelsko katedralo, kjer je že petnajst let počivala njena mati. Danes na mestu nekdanjega groba Ane Celjske najdemo spominsko ploščo v slovenskem in poljskem jeziku kot simbol najpomembnejše srednjeveške vezi med današnjim slovenskim in poljskim prostorom. ✕

*dr. Maja Lukanc je asistentka na Inštitutu za novejšo zgodovino

Jagiellońska univerza v Krakovu Shutterstock